

Okkum er sent:

Viðmerkingar til Frode Jakobsen

Í greinini Misedyndað kollvelttingin hevur Frode Jacobsen hug til at seta sínar metingar um hetta søguliga fyrbrigdið sum deyðadóm yvir sosialismuna og lagnu hennara framfyrir.

Hann telur seg teirra millum, sum í russisku kollvelttingini funnu eina trúgv uppá, at hon skuldi frígera menniskjaandan. Hvat hann so meinar við tað. Men Lenin, Trotsky og Stalin bóru tað so í bandið, at hendan trúgvin fór fyrri skeytið. Og tá var ein hópur av gomlum hugsjónarmonnum í Vestureuropu, sum með alla mistu álitið á mannaættina og framtíðarlagnu hennara.

Her er bert høvi til stuttar viðmerkingar til »próvforsløg» Frode Jacobsens fyrri, at hetta gjørdist ein so nyttisleys kollveltting »at ein ikki er komin eitt stíg víðari í mun til heiminn uttanum...»

Frælsið er minni idag, har sosialisman hevur sigrað, sigur FJ, enn hvar hon ikki hevur sigrað.

Vit hoyra av og á um russiskar rithøvundar, sum renna seg imóti russisku samfelagskipanini. Men tað er ikki annað enn dagligt fyrbrigdi í vesturlondum, at menn verða dømdir fyrri gerðir, ið verða mettar skaðiligar fyrri »trygd landsins». At vit ikki fara at tosa um Grikkaland, Spaniuland ella Portugal. Ella um at enn er kommunistaflokkurinn bannaður í Vesturtýskalandi. Ella um Suðurafriku o.s.fr.

Nei. Frode Jakobsen, nakað skal til av tolni enn. Soleingi Amerikumen haldta tað vera livið um at gera at herða bardagan móti kommunismuni í allar ættir, so leingi verður ikki friður til at avtaka statsveldið í sosialistisku londunum. Tað fullkomna frælsið, tann kommunistiski heimurin, eigur ikki gróðrarlíkindi, soleingi herrópinu dynja um allan knöttin.

Rusland er framvegis eitt til afturskomið land, mett við Vestureuropu 1970, sigur FJ.

Russarar hava ikki sett í gongd eina ótálmaða framleiðslu av skreyti og skarti. Helst tí at teir fyrbils ikki siggja nakran samfelagsligan týðning í tí. Er tað ikki bara eitt prógv um, at teir hava tamarhald bæði á framleiðsluni og nýtsluni. Vil FJ siga, at teir eru tilafturskomin innan stóridnaðin. Ella innan heilsurokt og vísind og teknikk yvirhøvur. Ella innan herdubbjngina. Ella á mánaferðum.

FJ nevnr framgongdina í Japan sum domi um, at eitt land fæst skjótari á fótur undir kapitalistiskari skipan enn undir sosialistiskari.

Satt er tað, at tey bæði londini, Japan og Vesturtýskaland, komu skjótt á fótur aftur eftir heimsbardagan. Bæði við amerikanskari figgjarmegi. Tí bæði

skuldu tey havast til frihold móti kommunistiska vandanum. Annað fyrri eystan og hitt fyrri vestan. Tey sosialistisku londini høvdu ikki hesa amerikansku figgjarmegina aftanfyrir seg. Men valla aðra tey seg um, at tey í dag hava ongum at takka, uttan sær sjálvum, at tey eru so langt áleið komin, sum tey eru.

Tað tykist sum at FJ í rama álvara vil vera við, at stættarmunurin er ikki minni í Ruslandi, enn hann er í Danmark í dag.

Tað er rætt, at ikki allir fáa somu lön í Ruslandi. Og vandi er fyrri, at trupulleikar kunnu standast av tí. Men tað er vitleyst at samanbera tað við víðurskiftini í einum landi, har menn kappast um vinningin av framleiðslu og handli, har menn ótálmaðir kunnu leggja undir seg ognir. Ganga saman um risamonopolir. Vinna sær pening við virðisøkning á fóstum ognum. Handla við virðisbrøvum. Liva av rentum o. s. fr. Har er einki sammetingargrundarlag.

Vit skilja ikki, hvat FJ meinar við, at russiskar søgubøkur siga ójávnt frá kollvelttingini. Og hví hann tekur tað sum eitt prógv fyrri, at russar vilja fjala egnu søgu sína.

Hugsar hann um gongdina Stalin-Krusjev-Kosygin, so kunnu vit spyrja, um tað er meira styrki enn veikileiki, at slík skifti fara fram í russiska samfelagnum. Bóðar tað ikki frá, at har er framvegis gróðrabrotur fyrri stóri ella smærri kollvelttingum. Eisini av tí slagnum sum FJ ger Trotsky til talsmann fyrri.

Sum vestureuropeari mátti FJ ikki dittað sær at tosa um falsaða søguskriving. Veit hann at nevna nakra sum er ófalsað. Tøku vit til dømis søgu Danmarkar beint undan, undir og beint altaná týsku hersetingina. Har er FJ meinkunnugur. Hvussu við tí søguliga sannleikanum har.

Meting FJs um Lenin, Trotsky og Stalin tykist okkum so leys og tilvildarlig, at har er einki at skifta orð um her.

Hetta er tað vanligu, at teir taka søguligar menn, handfara teir soleiðis, at teir fáa júst tað burtur úr teimum, sum teir vilja hava.

Men mest avdúkar FJ seg, tá hann skemtingarliga nertir við tað, sum verður nevnt tann dialektiska og søguliga materialisman. Tá skilja vit, hví hesin vinstrahalli javnaðarmaðurin ikki var nóg sterkur í trúnni uppá sosialismuna.

Hann skilti hana ikki. Skilti ikki, at her er ikki talan um trúgv.

Hann skilti ikki, hví russar hildu so lítið um at skifta orð um sosialismuna við mann, ið ikki visti hvat materialisman merkir í marxistiskum týðningi. Hann skilti ikki, at tað er sum at skifta orð um na-

zismu við mann, ið ikki vil góðtaka hugtakið chauvinismu

Tað er einki meira ortodokst í tí at góðtaka materialismuna sum berandi máttin undir sosialismuni, enn at góðtaka chauvinismuna sum berandi mátti undir fasismuni.

Tað eru sannroyndir, at samfelagsskipanin lagar seg eftir teim ognarviðurskiftum og teim framleiðsluviðurskiftum, sum valda í samfelagnum. Soleiðis var tað í steinöldini, undir trælahandlinum, undir stórböndaveldinum og idnaðarsamfelagnum.

Eins og allar tær eldru samfelagsskipanirnar noyddust at dvina fyrri broyttum ognar- og framleiðsluviðurskiftum, soleiðis gevur eisini kapitalistiska samfelagið egnu grov sína, og noyðist at dvina fyrri teim ognar- og framleiðsluviðurskiftum, sum eyðkenna tað sosialistiska samfelagið.

Hetta er ikki ein spurningur

FØROYA

BANKI
banki FØROYA

REIÐARAVIRKI
HEILSOLA
Kolonial & útgerð

HERMETIKK
TIMBURHANDIL
KLÆDNABÚÐ
SLEIPISTØÐ
SHELL-AVGREIÐSLA

DEILDIR:
SKÁLA SKIPASMÍÐJA & HANDILSVIRKI, SKÁLA
Skipasmíð, Turkivirki, Handil

HANDELSHUSET
PESCADERO A-S
Strandgade 27A, København K
Tlf. ASTA 1830, Telex 5290

Pf. J. F. KJØLBRO
Klukkavík, Føroyar
Telefon 5489, Telex 20
Telegramadr.: Kjølbros Klaksvík

um trúgv, soleiðis sum FJ vil halda. Hetta eru søguligar sannroyndir. Og tað er einki, sum forðar hesari søguliga gongdini. Heldur ikki slíkt javnaðarmannatos, sum at geva arbeidarunum eitt orð at siga á arbeidsplassinum. Geva teimum lut í vinningsbytnum. Lata teir sleppa at stjórna einari fyrirøðu. Og hvat ið annars verður roynt.

Arbeidararnir mugu sjálvir hava fult ræð yvir allari framleiðsluni og allari vörunytsluni. Tað er fyrsta treytin undir sosialismuni.

Tað var ikki ætlan okkara at bera í botuflaka fyrri russiskum mistøkum og misedyndaðum royndum tey 53 árin,

sum farin eru síðan kollvelttingina. Vit geva FJ viðhald í, at tú finnur ikki tað fullkomna sosialistiska samfelagið í Ruslandi í dag. Minni enn so.

Men FJ fer skeivur, tá hann vil taka tað sum prógv fyrri, at sosialisman og kommunisman kollsigldu seg í hesum mistøkum.

Og aðrir hava lært av mistøkunum. Onnur lond eru at nevna, sum eftir væl styttri áramáli eru komin fullkomnu sosialismuni væl nærri enn Rusland. Tí tey lupu russisku mistøkini um.

Tað nevnr FJ ikki við einum orði.

Annars skulu vit ikki leggja okkum úti, hvat ein danskur javnaðarmaður heldur um sosialismuna í Ruslandi í dag.

Men við tað at greinin varð umsett, og borin føroyskum lesarum, hildu vit at hon átti ikki at standa ósvarað

D. P. Danielsen.

Vit hava altíð á goymslu
alt tilfar til

blikksmíð
sanitet
hitaverk

DEMICH

Verður sent um
alt landið

Tlf. 1072 - Tórshavn

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

Kasette bandupptakarar

við radio

Beinleiðis upptøka. Er tað eitt program, tygum møgu liggja vilja varðveita, trýst á knappin, so hava tygum tað á bandi.

Komplett við mikrofon og bandi kr. 625,-.

Ringið ella skrivjið — vit senda.

RADIOBÚÐIN, Runavík, telf. 7008

RADIO-EL Tórshavn, telf. 1397

Tryggingarsambandið
FØROYAR

Føroya Kriggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vörur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egna trygging.